

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: *Subjektivní kvalita veřejného a veřejného vysokého školství z pohledu studentů v České republice*

Vypracoval: Filip Vachule

Vedoucí práce: Inna Čábelková, Ph.D.

Předkládaná práce si klade za cíl výzkum subjektivního hodnocení studia na vysoké škole studenty soukromých a veřejných škol v ČR. Na základě kvantitativní analýzy dat šetření „Studium na vysoké škole 2004“ dospívá autor k výsledku, že významně lépe hodnotí své studium studenti soukromých vysokých škol. V interpretativní části jsou posouzeny možné důvody tohoto lepšího hodnocení kvality studia.

Jakkoli je těžiště práce věnováno subjektivnímu hodnocení kvality studia samotnými studenty veřejných a soukromých škol, je veliký prostor věnován širší problematice vysokého školství vůbec (zde tedy nikoli ještě širšímu prostoru terciárního školství), dotýká se hlavních v posledních letech mimořádně diskutovaných otázek vnějšího a vnitřního hodnocení, Boloňského procesu, financování vysokých škol apod.

Tento přehled problematiky je v zásadě organickou součástí práce, byť poněkud zamlžuje perspektivu samotného výzkumu, totiž právě *subjektivního* hodnocení studia a důvodů, jež k takovému hodnocení mohly vést.

Za nejsilnější část práce pokládám interpretaci výsledků, především pak s doplňující analýzou, která směřuje k zcela zásadním problémům. Tato doplňující analýza mohla být ostatně rozšířena i o sadu otázek Da-d, či snad i Dj, dále, vzhledem k tomu, že šlo o podstatný a v práci komentovaný problém, bylo z téhož dotazníku možno i určit, v jaké míře studenti veřejných a soukromých VŠ studují při zaměstnání. Konečně by bylo lze uvažovat i o sadě otázek J. Je ovšem jisté, že by tím časová náročnost práce výrazně stoupla.

Ovšem hlavním problémem se ukazuje být pojem kvality. Tento je v teoretické části strukturován do šesti možných definičních okruhů, mezi nimiž je zdá se nejpodstatnější definice kvality jako „excelence“ a definice kvality jako „vhodnosti pro daný účel“ a kvality jako „procesu transformace“. V interpretační části a závěru je naznačeno, že studenti soukromých vysokých škol hodnotí lépe své studium právě možná z toho důvodu, že jejich studium lépe odpovídá jejich potřebám (je vhodnější pro účel dalšího zaměstnání) a lépe jim umožňuje „transformaci“ ve směru „znalosti“. Jde myslím o klíčový moment – a přesto je v práci jen v náznaku (srv. s. 78.). Taktéž výčet definic kvality zůstává takřka bez komentáře – resp. hodnocení těchto definic jako mnohvrstevnatého konglomerátu je problematické. Jak budu ještě upozorňovat, je zde riziko zjednodušujícího důrazu na kvalitu pouze jako onu „vhodnost“ či „transformaci“.

Za podstatný motiv studie pokládám specifický vysoký poměr ekonomických oborů na soukromých vysokých školách. K této otázce práce poskytuje přiměřený komentář.

Domnívám se, že výsledkem práce mohlo být jednoznačněji definované pole problémů při (subjektivním) hodnocení kvality studia na VŠ, jež by bylo lze brát v potaz při následných výzkumech, tedy zapracovat do případných dotazníků. Práce totiž po mém soudu především prokázala disproporčnost kritérií kvality pro studenty soukromých a veřejných vysokých škol. Jednoduše řečeno: čím je tato kvalita, již posuzují, pro studenty soukromých a veřejných vysokých škol?

Jednotlivé problémy:

- 1) Soukromé vysoké školy jsou v práci poměřovány americkým modelem, za podstatnější bych (pro účely českého vysokého školství) považoval komentář ohledně situace v Německu, Francii. Že jsou obecně soukromé vysoké školy v západní Evropě a USA synonymem nejlepší kvality vysokého školství, mi připadá jako velmi paušální tvrzení (s. 79).
- 2) V práci se poněkud implicitně prosazuje určitý přístup k vysokému školství, který je nejlépe reprezentován *Bílou knihou ter. vz.* – vysoká škola je poskytovatelem služeb, student klientem, zákazníkem – tato redukce je v práci bohužel často přítomná: „... v pravém slova smyslu (se) vzdělat, tedy dozvědět se co nejvíce informací a naučit se s nimi pracovat.“ (s. 8.), či „Veřejné vysoké školy jsou placeny z dotací a nic je nemotivuje ke vstřícnému chování ke studentovi.“ (s. 21.) Kritické hodnocení právě takové rétoriky bych naopak očekával.
- 3) Zcela bych se vyhnul frázovitým odkazům k minulému režimu (především s. 13.).
- 4) Citace ze Šrédla (ss. 15-18) je formálně velmi na hraně, ocenil bych alespoň uvozovky, nehledě na to, že v tomto rozsahu se jedná o nezcela vhodnou citaci.
- 5) Práce je v (alespoň v první třetině) jaksi implicitně zaměřena na společenské vědy (vztahované často k ZSV) – proč? Proč bez komentáře?
- 6) Nerozumím komentáři k publikační činnosti (s. 18.) – mezi kritérii je publikační činnost učitelů a pochopitelně nikdo jiný publikační činnost, kterou by bylo lze posuzovat, nevytváří. Je jistě rozdíl mezi „kvalitou učitele“ danou jeho publikační činností, a měřitelnými výsledky instituce, které nejsou souborem výsledků učitelů, ale odpovídají plnění výzkumných záměrů a pod. Ovšem celkově nevím, k čemu přesně komentář míří.
- 7) Bod 5.1.23 je přinejmenším matoucí – jestliže se potvrdila hypotéza, že lépe je hodnocena odbornost vyučujících na veřejných vysokých školách, pak jak je možné, aby pokládali za odborníky své učitele spíše studenti soukromých vysokých škol?
- 8) Poslední věty před body 5.3.2 a 5.3.3 zjevně cosi postrádají.

Celkově se jedná o smysluplně koncipovanou a strukturovanou práci, jež mohla jistě přinést výraznější výsledek v interpretativní části, takto však stále odpovídá nárokům kladeným na bakalářskou práci. Proto ji **doporučuji** k obhajobě s navrženým hodnocením slabší „**velmi dobře**“.

V Minsku dne 25. 8. 2010

Jakub Marek, Ph.D.